

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΡΑΦΑΗΛ
ΠΑΧΥΑΜΜΟΥ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ
2019

ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ

Στον Ποντιακό Ελληνισμό με την ευκαιρία
της τραγικής επετείου των εκατό χρόνων
από τη Γενοκτονία των Ελλήνων
του Πόντου

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ:

Ιερά Μητρόπολις Πάφου: 26821000
Επισκοπή Αρσινόης: 26352515
Ι.Ν. Αγ. Ραφαήλ Παχυάμμου: 26342421

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Με ιδιαίτερη χαρά χαιρετίζουμε την έκδοση του ημερολογίου του νέου έτους 2019 από το ιερό προσκύνημα των αγίων Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης Παχυάμμου.

Κάθε νέος χρόνος που ανατέλλει μάς υπενθυμίζει ότι όσα σχετίζονται μαζί του είναι ρέοντα. Ο χρόνος κινείται μπροστά μετατρέποντας αδιάκοπα την κάθε στιγμή από παρόν σε παρελθόν. Αυτή η διάσταση του χρόνου μάς αποκαλύπτει την υποχρέωση για σωστή αξιοποίηση του χρόνου της ζωής μας. Η κάθε στιγμή πρέπει να είναι ευκαιρία εσωτερικής καλλιέργειας και πνευματικής βελτίωσης.

Το φετινό ημερολόγιο είναι αφιερωμένο στον Ποντιακό Ελληνισμό και στις αλησμόνητες πατρίδες του Πόντου, με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 100 χρόνων από την τραγική και βάρβαρη σφαγή των Ελλήνων του Πόντου από

τους Τούρκους. Ευχόμαστε η ανθρωπότητα να μην ξαναγνωρίσει παρόμοιου είδους κτηνωδία και βαρβαρότητα.

Τελειώνοντας ευχόμαστε σε όλους το 2019 να είναι ευλογημένο και ειρηνικό και να φέρει στην Κύπρο μας την πολυπόθητη ελευθερία απαλλάσσοντας την από την Τουρκική κατοχή.

† Ο Αρσινόης Νεκτάριος

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2019

1	T	+H Περιτομή του Ιησού Χριστού, Βασιλείου του Μεγάλου
2	T	Σιλβέστρου Ρώμης, Σεραφεΐμ Σάρωφ
3	Π	Μαλαχίου προφήτου, Γορδίου μάρτ.
4	Π	Σύναξης των 70 Αποστόλων, Χρυσάνθου μάρτ.
5	Σ	Θεοπέμπτου, Θεωνά μ., Συγκλητικής οσ.
6	K	+ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ
7	Δ	+H Σύναξης Ιωάννου του Προδρόμου
8	T	Γεωργίου του Χοζεβίτου, Δομνίκης οσίας
9	T	Πολυεύκτου μάρτυρος, Αντωνίνης μάρτυρος
10	Π	Γρηγορίου επ. Νύσσης, Δομετιανού επ. Μελιπνής
11	Π	Θεοδοσίου του Κοινοβιάρχου, Θεοδοσίου Αθωνίτου
12	Σ	Ταπανής, Πέτρου των μαρτύρων
13	K	+ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ , Ερμούλου, Στρατονίκου και Παχωμίου μ.
14	Δ	Των εν Σινά και Ραϊθώ αναρ. αββάδων
15	T	Ιωάννου του Καλυβίτου, Παύλου του Θηβαίου
16	T	Προσκύνησις αλύσεως Αποστόλου Πέτρου
17	Π	+Αντωνίου του Μεγάλου , Γεωργίου νεομ. του εξ Ιωαννίνων
18	Π	+Αθανασίου και Κυρίλλου πατρ. Αλεξανδρείας
19	Σ	+Μακαρίου Αιγυπτίου, Μάρκου Ευγενικού
20	K	+ΙΒ΄ ΛΟΥΚΑ, Ευθυμίου του Μεγάλου
21	Δ	Μαξίμου Ομολογητού, Νεοφύτου μάρτυρος
22	T	Τιμοθέου Αποστ., Αναστασίου Πέρσου
23	T	Κλήμεντος, Αγαθαγγέλου μάρτυρος, Διονυσίου οσίου
24	Π	+Νεοφύτου Εγκλειστού , Ξένης οσ., Φίλωνος επ. Καρπ.
25	Π	+Γρηγορίου του Θεολόγου
26	Σ	Ξενοφώντος, Μαρίας και της συνοδείας αυτών
27	K	+ΙΕ΄ ΛΟΥΚΑ Ανακ. Λειψάνων Ιωάννου Χρυσοστόμου
28	Δ	Εφραίμ οσίου του Σύρου
29	T	Ανακ. Λειψάνων Ιγνατίου Θεοφόρου
30	T	+Τριών Ιεραρχών
31	Δ	Κύρου και Ιωάννου Αναργύρων, Ηλία Αρδούνη νεομ.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2019

Αναγνώσματα Κυριακών και μεγάλων εορτών

Ημ.	Απόστολοι	Ευαγγέλια	Ύχος	Εωθινόν
6	Τίτ. β' 11-14, γ' 4-7	Ματθ. γ' 13-17	-	-
13	Εφεσ. δ' 7-13	Ματθ. δ' 12-17	πλ. δ'	ΙΑ'
20	Β' Κορ. δ' 6-15	Λουκ. ιζ' 12-19	α'	Α'
27	Εβρ. ζ' 26 - η' 2	Λουκ. ιθ' 1-10	β'	Β'

Απολυτίκιον Αγίου Νεοφύτου Ύχος α΄. Της ερήμου πολίτης

Των Λευκάρων το κλέος και Κυπρίων το
καύχημα, Μονής Εγκλειστρας πολιούχε,
Θεοφόρε πάτερ ημών Νεόφυτε, νηστεία,
αγρυπνία προσευχή και έγκλειστος εν άντρω
καρτερών, θείαν χάριν εκομίσω ην πιστοίς νυν
παρέχει θήκη λειψάνων σου. Δόξα τω ταύτην
βραβεύσαντι ημίν, δόξα τω σε δοξάσαντι, δόξα
τω χορηγούντι διά σου πάσιν ιάματα.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2019

1	Π	+Τρύφωνος μάρτυρος, Αναστασίου νεομ. εκ Ναυπλίου
2	Σ	+ΥΠΑΠΑΝΤΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ
3	Κ	+ΙΣΤ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ Συμεών Θεοδόχου
4	Δ	Ισιδώρου του Πηλουσιώτου
5	Τ	Αγάθης μάρτυρος
6	Τ	Φωτίου Κων/πόλεως, Βουκόλου Σμύρνης
7	Π	Παρθενίου Λαμψάκου, Λουκά οσίου
8	Π	+Θεοδώρου Στρατηλάτου , Μακαρίου επ. Πάφου
9	Σ	Νικηφόρου μάρτ., Φιλαγρίου επ. Κύπρου
10	Κ	+ΙΖ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Χαραλάμπους ιερομάρτυρος
11	Δ	Βλασίου ιερομ., Θεοδώρας Βασιλίσης
12	Τ	Μελετίου Αντιοχείας, Χρήστου νεομ. του κηπουρού
13	Τ	Ακύλα και Πρισκίλλης, Ευλογίου Αλεξανδρείας
14	Π	Αυξεντίου, Μάρωνος οσίου
15	Π	Ονησίμου Αποστόλου, Ανθίμου εν Χίω
16	Σ	Παμφίλου μάρτ., Φλαβιανού πατρ. Κων/πόλεως
17	Κ	+ΙΣΤ' ΛΟΥΚΑ, (Τελώνου & Φαρισαίου) Θεοδώρου Τήρ.
18	Δ	Λέοντος Ρώμης
19	Τ	Φιλοθέης Αθηναίας
20	Τ	Λέοντος επ. Κατάνης
21	Π	Ευσταθίου Αντιοχείας, Τιμοθέου οσίου
22	Π	+Αρίστωνος επ. Αρσινόης
23	Σ	Πολυκάρπου Σμύρνης
24	Κ	+ΙΖ' ΛΟΥΚΑ (Ασώτου), Α', Β' εύρ. Τιμ. Κεφ. Προδρόμου
25	Δ	Ταρασίου Κων/λεως, Ρηγίνου επ. Σκοπέλου ιερομ.
26	Τ	Πορφυρίου Γάζης, Φωτεινής Σαμαρείτιδος
27	Τ	Προκοπίου Δεκαπολίτου
28	Π	Βασιλείου ομολογητού, Κυράνης νεομάρτυρος

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2019

Αναγνώσματα Κυριακών και μεγάλων εορτών

Ημ.	Απόστολοι	Ευαγγέλια	Ύχος	Εωθινόν
3	Β' Κορ. σ' 1-10	Ματθ. κ' 14-30	Υ	Γ'
10	Β' Τιμ. β' 1-10	Ματθ. ιε' 21-28	δ	Δ'
17	Β' Τιμ. γ' 10-15	Λουκ. ιη' 10-14	πλ. α'	Ε'
24	Β' Κορ. δ' 6-15	Λουκ. ιε' 11-32	πλ. β'	ΣΤ'

**Απολυτίκιον Αγίου Αρίστωνος
Επισκόπου Αρσινόης
Ύχος πλ. α'. Τον συνάναρχον Λόγον**

Των αρίστων ποιμένων το εγκαλλώπισμα,
ιεροφάντορα θείον της Αρσινόης λαμπρώς,
ευφημήσωμεν Αρίστωνα τον ενδόξον, ως
δαιμονώντων ιατρόν και μεσίτην προς Θεόν
ανύστακτον ευσεβούντων, επιζητούντων
αρίστην οδεύσαι τρίβον της θεώσεως.

ΜΑΡΤΙΟΣ 2019

1	Π	Ευδοκίας οσιομ., Παρασκευά Τραπεζούντιου νεομάρτυρος
2	Σ	+ ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟΝ , Θεοδότη Κυρηναίας, Νικολάου Πλανά
3	Κ	+ ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΕΩ , Ευτροπία και Κλεονίκου μ., Ιωήλ προφ.
4	Δ	Γερασίου εν Ιορδάνη
5	Τ	+Κόνωνος οσίου του εν Ακάμαντι
6	Τ	Των εν Αμορίω 42 μαρτ.
7	Π	Των εν Χερσώνη επισκοπησάντων
8	Π	Θεοφυλάκτου Νικομηδείας
9	Σ	Των εν ασκήσει λαμπάντων, 40 μαρτύρων εν Σεβαστεία
10	Κ	+ ΤΗΣ ΤΥΡΟΦΑΓΟΥ , Κοδράτου, Αγάθωνος οσ.
11	Δ	+ΚΑΘΑΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ (Αρχή νηστείας) , Σωφρονίου Ιεροσ.
12	Τ	Συμεών Νέου Θεολόγου, Γρηγορίου πάπα Ρώμης Διαλόγου
13	Τ	Νικηφόρου Κων/πόλεως, Υπομονής οσίας
14	Π	Βενεδίκτου οσίου
15	Π	+Α΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , Αριστοβούλου Απ. επισκόπου Βρετανίας
16	Σ	Θαύμα Κολλύβων Θεοδώρου Τήρ., Χριστοδούλου εν Πάτμω
17	Κ	+Α΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Ορθοδοξίας) Αλεξίου ανθρώπου του Θεού
18	Δ	Κυρίλλου Ιεροσολύμων
19	Τ	Χρυσάνθου και Δαρείας των μαρτύρων
20	Τ	Των εν τη Μονή Αγ. Σάββα αναρ. Πατέρων
21	Π	Ιακώβου ομολ., Φιλήμονος μάρτ., Μιχαήλ νεομ. εν Θεσ/νίκη
22	Π	+Β΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , Βασιλείου ιερομάρτυρος
23	Σ	Νίκωνος και των συν αυτώ, Λουκά νεομ.
24	Κ	+Β΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Γρηγορίου Παλαμά) Αρτέμιονος ιερομ.
25	Δ	+Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
26	Τ	Σύναξις Αρχαγγέλου Γαβριήλ
27	Τ	Ματρώνης οσίας, Λυδίας μάρτ., Φιλητού μάρτ.
28	Π	Ηρωδίου εκ των 70 Αποστόλων, Ιλαρίωνος οσ. του νέου
29	Π	+Γ΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , Μάρκου Αρεθουσίων, Κυρίλλου διακ.
30	Σ	Ιωάννου της Κλίμακος
31	Κ	+Γ΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Σταυρ/νήσεως) Υπατίου επ. Γαγγρών

ΜΑΡΤΙΟΣ 2019

Αναγνώσματα Κυριακών και μεγάλων εορτών

Ημ.	Απόστολοι	Ευαγγέλια	Ύχος	Εωθινόν
3	Α΄ Κορ. η 8-θ΄ 2	Ματθ. κε΄ 31-46	βαρός	Ζ΄
10	Ρωμ. η΄ 11-14, ιδ΄ 1-4	Ματθ. στ΄ 14-21	πλ. δ΄	Η΄
17	Εβρ. ια΄ 24-26, 32-40	Ιω. α΄ 44-52	α΄	Θ΄
24	Εβρ. α΄ 10-14, β΄ 1-3	Μάρκ. β΄ 1-12	β΄	Ι΄
31	Εβρ. δ΄ 14-16, ε΄ 1-6	Μάρκ. η΄ 34-38, θ΄ 1	γ΄	ΙΑ΄

Απολυτίκιον Αγίου Κόνωνος του εν Ακάμαντι Ύχος πλ. α΄. Τον συνάναρχον Λόγον

Του Ακάμαντος έμψυχον σεμνολόγημα και νήσου Κύπρου οσίων φωτοειδών θησαυρόν, τον ασκήσει θεαρέστω διαλάμπσαντα, Κόνωνα μέλψωμεν πιστώσ μελιρρύτοις εν ωδαίς βόωντες λαμπρέ κοσμητορ ησυχαστών, χαμαιζήλων ημών παθών σκοτειάν σκέδασον.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2019

1	Δ	Οσίας Μαρίας Αιγυπτίας, Μακαρίου οσ.
2	Τ	Τίτου οσίου, Θεοδώρας παρθενου.
3	Τ	Ιωσήφ οσ. Υμνογράφου, Νικήτα οσίου
4	Π	Γεωργίου εν Μαλεώ, Πλάτωνος Στουδίτου
5	Π	+Δ΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , Κλαυδίου, Θεοδώρα εν Θεσ/νίκη
6	Σ	Ευτυχίου Κων/λεως, Γρηγορίου Σιναΐτου
7	Κ	Δ΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Ιωάννου της Κλίμακος)
8	Δ	Ηρωδίωνος, Αγάβου και Ρούφου των μαρτύρων
9	Τ	+Ευψυχίου μ. , Ραφαήλ και των συν αυτώ
10	Τ	Γρηγορίου Ε΄ Κων/πόλεως, Τερεντίου και συν αυτώ μαρτ.
11	Π	+Μεγάλου Κανόνος , Αντίπα επ. Περγάμου
12	Π	+Ο ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ , Βασιλείου επ. Παρίου ομολ.
13	Σ	Μαρτίνου Πάπα Ρώμης, Γεωργίου νεομάρτυρος
14	Κ	+Ε΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Μαρίας Αιγυπτίας) , Σάββα εν Καλύμνω
15	Δ	Λεωνίδου επ Αθηνών, Κρήσκεντος μάρτ.
16	Τ	Αγάπης, Ειρήνης και Χιονίας μαρτ.
17	Τ	Συμεών του εν Περσίδι, Μακαρίου Νισατά
18	Π	Σάββα Στρατηλάτου
19	Π	Παφνουτίου ιερομάρτυρος, Αγαθαγγέλου οσιομ.
20	Σ	+Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ
21	Κ	+ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ
22	Δ	+Μ. ΔΕΥΤΕΡΑ , Ιωσήφ Παγκάλου
23	Τ	+Μ. ΤΡΙΤΗ , Των 10 Παρθένων
24	Τ	+Μ. ΤΕΤΑΡΤΗ , Της αλειψάσης τον Κύριον
25	Π	+Μ. ΠΕΜΠΤΗ , Ο Μυστικός Δείπνος
26	Π	+Μ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ , Τα Άγια Πάθη
27	Σ	+Μ. ΣΑΒΒΑΤΟ , Η Θεάσωμος Ταφή και η εις Άδου Κάθοδος
28	Κ	+ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ
29	Δ	+Δευτέρα της Διακαινησίμου , Γεωργίου Τροπαιοφόρου
30	Τ	+Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης των μαρτύρων

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2019

Αναγνώσματα Κυριακών και μεγάλων εορτών

Ημ.	Απόστολοι	Ευαγγέλια	Ύχος	Εωθινόν
7	Εβρ. σ' 13-20	Μάρκ. θ' 17-31	δ'	Α'
14	Εβρ. θ' 11-14	Μάρκ. ι' 32-45	πλ. α'	Β'
21	Φίλιπ. δ' 4-9	Ιω. ιβ' 1-18	-	-
28	Πράξ. α' 1-8	Ιω. α' 1-17	-	-

**Απολυτίκιον Αγίων Ραφαήλ,
Νικολάου και Ειρήνης
Ύχος δ΄. Ταχύ προκατάλαβε**

Εν Λέσβω αθλήσαντες, υπέρ Χριστού του Θεού αυτήν ηγίασατε, τη των λειψάνων υμών, ευρέσει μακάριοι· όθεν υμάς τιμώμεν, Ραφαήλ θεοφόρε, άμα συν Νικολάω και παρθένω Ειρήνη, ως θείους ημών προστάτας και πρέσβεις προς Κύριον.

ΜΑΙΟΣ 2019

1	Τ	+Παναρέτου επ. Πάφου , Ιερεμίου Προφήτου
2	Π	Ανακ. λειμ. Αθανασίου Μεγ., Ματρώνης οσίας αόματης
3	Π	+Ζωοδόχου Πηγής , Τιμοθέου και Μαύρας μαρτ.
4	Σ	Πελαγιάς μάρτυρος, Ιλαρίου οσίου
5	Κ	+ΑΝΤΙΠΑΣΧΑ (Του Θωμά) , Ειρήνης μεγαλ., Εφραίμ μάρτ.
6	Δ	Ιώβ πολυάθλου, Σεραφεΐμ οσίου
7	Τ	Μαξίμου, Ακακίου και Κοδράτου μαρτ., Νείλου οσ. Μυροβλ.
8	Τ	+Ιωάννου Θεολόγου , Αρσενίου του Μεγάλου
9	Π	Ησαΐου προφ., Χριστοφόρου μάρτυρος
10	Π	Σίμωνος του Ζηλωτού, Λαυρεντίου οσίου
11	Σ	Μεθοδίου και Κυρίλλου Ισαπ., Αργυρίου νεομάρτ.
12	Κ	+ΤΩΝ ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ , Επιφανίου Κύπρου, Γερμανού Κων.
13	Δ	Γλυκερίας μάρτ., Σεργίου ομολογ.
14	Τ	Θεράπποντος ιερομ. επ. Κύπρου, Ισιδώρου του εν Χίω
15	Τ	Παχωμίου μεγάλου, Αχιλλείου Λαρίσης
16	Π	Θεοδώρου οσ. Ηγιασμένου
17	Π	Ανδρονίκου & Ιουνίας απτ.
18	Σ	Πέτρου, Διονυσίου μαρτύρων
19	Κ	+ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ, 13 μαρτύρων της Μονής Καντάρας
20	Δ	Μετακ. Λειψ. Αγ. Νικολάου Μύρων, Θαλλελαίου μ.
21	Τ	+Κωνσταντίνου και Ελένης των Ισαποστόλων
22	Τ	+Μεσοπεντηκοστής , Μαρκέλλου, Βασιλικού μάρτ.
23	Π	Μιχαήλ Συνάδων
24	Π	Συμειών του Θαυμαστορείτου
25	Σ	+Γ' Εύρεσις Κεφαλής Τιμίου Προδρόμου
26	Κ	+ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ , Συνεσίου Καρπασίας
27	Δ	+Ιωάννου του Ρώσου
28	Τ	Ευτυχούς ιερομάρτ., Νικήτα Χαλκηδόνος
29	Τ	Θεοδοσίας παρθενομάρτυρος, Υπομονής οσίας
30	Π	Ισαακίου οσίου, Βασιλείου και Εμμελείας
31	Π	Ερμείου μάρτυρος

11

ΜΑΙΟΣ 2019

Αναγνώσματα Κυριακών και μεγάλων εορτών

Ημ.	Απόστολοι	Ευαγγέλια	Ύχος	Εωθινόν
5	Πράξ, ε' 12-20	Ιω. κ' 19-31	-	Α'
12	Πράξ, στ' 1-7	Μάρκ. ιε' 43- ιστ' 8'	β'	Δ'
19	Πράξ, θ' 32-42	Ιω. ε' 1-15	γ'	Ε'
26	Πράξ, ια' 19-30	Ιω. δ' 5-42	δ'	Ζ'

Απολυτίκιον Αγίου Παναρέτου
Ύχος πλ. α'. Τον συνάναρχον Λόγον

Τον της Πάφου ποιμένα, θεϊόν Πανάρετον,
ως Χριστού Ιεράρχην ανευφημήσωμεν ότι
εργάτης συνेतός, πασών των θεϊών αρετών, και
εν αγίοις θαυμαστός, εγένετο εν υστέροις
καιροίς, και πάντων προστάτης, των
ανυμνούντων αυτού την κοίμησιν.

12

ΙΟΥΝΙΟΣ 2019

1	Σ	Ιουστίνου του φιλοσόφου μάρτ.
2	Κ	+ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ , Νικηφόρου Κων/πόλεως
3	Δ	Λουκιλλιανού μάρτυρος
4	Τ	Μάρθας και Μαρίας αδ. Λαζάρου, Μητροφάνους Κων/λεως
5	Τ	+Απόδοσις του Πάσχα
6	Π	+ΑΝΑΛΗΨΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ
7	Π	Θεοδότου ιερομ. εν Αγκύρα
8	Σ	+Ανακ. λειψ. Θεοδώρου Στρατηλάτου
9	Κ	+ΤΩΝ ΑΓ. ΠΑΤΕΡΩΝ (Α΄ Οικ. Συν.) Κυρίλλου Αλεξανδρείας
10	Δ	Αλεξάνδρου και Αντωνίνης μ., Πανσέμνης οσίας
11	Τ	+Βαρνάβα & Βαρθολομαίου των Απ., Οσ. Λουκά ιατρού
12	Τ	Ονουφρίου Αιγυπτίου, Πέτρου του εν Αθω
13	Π	Ακυλίνης μάρτυρος, Τριφυλλίου Λήδρας
14	Π	Ελισσαίου Προφήτ., Μεθοδίου ομολογητού, Νήφωνος οσ.
15	Σ	+ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟΝ
16	Κ	+ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ , Τύχωνος επισκόπου Αμαθούντος
17	Δ	+ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ
18	Τ	Λεοντίου, Υπατίου, Θεοδούλου, Αιθερίου μάρτ.
19	Τ	Ιούδα Θαδδαίου αποστόλου, Παΐσιου μεγάλου
20	Π	Μεθοδίου Πατέρων, Νικολάου Καβάσιλα οσ.
21	Π	Ιουλιανού μάρτυρος, Τερεντίου ιερομάρτυρος
22	Σ	Ευσεβίου Σαμσ., Ζήνωνος μαρτ.
23	Κ	+ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΝΤΩΝ
24	Δ	+Το Γενέσιον του Προδρόμου , Παναγιώτου νεομάρτυρος
25	Τ	Φεβρωνίας οσιομ.
26	Τ	Δαυίδ του εν Θεσσαλονίκη
27	Π	Σαμψών του ξηνοδόχου
28	Π	Ανακ. λειψάνου Κύρου και Ιωάννου
29	Σ	+ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ
30	Κ	+Β΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Η Σύναξις των 12 Αποστόλων

ΙΟΥΝΙΟΣ 2019				
<i>Αναγνώσματα Κυριακών και μεγάλων εορτών</i>				
Ημ.	Απόστολοι	Ευαγγέλια	Ύμνος	Εωθινόν
2	Πράξ. ια' 16-34	Ιω. θ' 1-38	πλ. α'	Η'
9	Πράξ. κ' 16-18, 28-36	Ιω. ιζ' 1-13	πλ. β'	Γ'
16	Πράξ. β' 1-11	Ιω. ζ' 37-52, η' 12	-	-
23	Έβρ. ια' 33-40, ιβ' 1-2	Ματθ. ι' 32-33, 37-38, ιθ' 27-30	πλ. δ'	Α'
30	Α΄ Κορ. δ' 9-16	Ματθ. θ' 36, ι' 1-8	α'	Β'

Απολυτίκιον Αποστόλου Παύλου Ύμνος δ΄. Κανόνα Πίστεως

Εθνών σε κήρυκα και φωστήρα
τρισεμίστον των Παφίων διδάσκαλον,
Οικουμένης αγλαίσμα, ευφροσύνης
γεραίρομεν. Τους αγώνας τιμώνεν και τας
βασάνους δια Χριστόν, το σεπτόν σου
μαρτύριον· Άγιε Παύλε απόστολε πρέσβευε
Χριστώ τω Θεώ σωθήναι τας ψυχάς ημών.

ΙΟΥΛΙΟΣ 2019

1	Δ	+Κοσμά και Δαμιανού , Κων/νου εν Ορμηδεία
2	Τ	Κατάθεσις της Τιμίας Εσθήτος της Θεοτόκου
3	Τ	+Εύρεσις λειψάνων Αγίου Ραφαήλ
4	Π	Ανδρέου Κρήτης, Λουκίας μάρτυρος
5	Π	Αθανασίου του εν Άθω
6	Σ	Σιώη του Μεγάλου
7	Κ	+Γ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Κυριακής μεγαλομάρτυρος
8	Δ	Προκοπίου μεγαλομάρτυρος, Θεοφίλου οσίου του εν Άθω
9	Τ	Παγκρατίου ιερομ.
10	Τ	Των εν Αρμενία 45 μαρτ., Αθανασίου Πεντασχοινίτου
11	Π	+Ευφημίας μεγαλομάρτυρος, Όλγας ισαποστόλου
12	Π	Πρόκλου και Ιλαρίου των μαρτ., Παΐσιου του Αγιορείτου
13	Σ	Αρχ. Γαβριήλ, Αγ. Ηλιοφώτων
14	Κ	+ΑΓ. ΠΑΤΕΡΩΝ , Των εν Αρσινόη Αγίων, Νικοδήμου Αγιορ.
15	Δ	+Κηρύκου και Ιουλίττης , Βλαδιμήρου ισαπ.
16	Τ	Αθηνογένους ιερομ., Φαύστου μάρτ.
17	Τ	+Μαρίνης Μεγαλομάρτυρος
18	Π	+Ονησιφόρου εν Αναρίτα, Φωτίου εν Αθηαίνου
19	Π	Μακρίνης και Δίου των Οσίων
20	Σ	+Ηλιού του Προφήτου
21	Κ	+Ε' ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Ιωάννου οσ. & Συμεών δια Χριστόν Σαλού
22	Δ	Μαρίας Μαγδαληνής και Μαρκέλλης μάρτ.
23	Τ	+Ανακ. Λειψ. Φωκά ιερομ., Θύρσου Καρπασίας
24	Τ	Χριστινής μεγαλομ.
25	Π	+Κοίμησις Αγ. Αννης
26	Π	+Παρασκευής οσιομάρτυρος , Ερμούλου ιερομάρτ.
27	Σ	+Παντελεήμονος Ιαματικού
28	Κ	+ΣΤ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Ειρήνης Χρυσοβαλάντου
29	Δ	Καλλινίκου και Θεοδότῃ των μαρτύρων
30	Τ	Σίλα, Σιλουανού, Κρήσκεντος των Αποστ.
31	Τ	Ευδοκίμου δικαίου, Ιωσήφ του απο Αρμαθαίας

ΙΟΥΛΙΟΣ 2019

Αναγνώσματα Κυριακών και μεγάλων εορτών

Ημ.	Απόστολοι	Ευαγγέλια	Ύχος	Εωθινόν
7	Γαλ. γ' 23-δ' 5	Ματθ. σ' 22-33	β'	Γ'
14	Τίτ. γ' 8-15	Ματθ. ε' 14-19	γ'	Δ'
21	Ρωμ. ι' 1-10	Ματθ. η' 28-θ' 1	δ'	Ε'
28	Ρωμ. ιβ' 6-14	Ματθ. θ' 1-8	πλ. α'	ΣΤ'

**Απολυτίκιον των εν Αρσινόη
διαλαμψάντων αγίων.
Ύχος πλ. α'. Τον συνάναρχον λόγον**

Αρσινόης κοσμήτορας ευφημήσωμεν αυτών
λιτάς εκζητούντες προς τον Δεσπότην Χριστόν
θείον Νίκωνα, Προέχιον, Αρίστωνα συν
Αρκαδίω, Βαρλαάμ, Καλανδίωνι σοφώ και
σώφρονι Αγαπίω, Κόνωνα, τίμιον ζεύγος
Θεοσεβίου και Νικόλαον.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2019

1	Π	+Πρόδοος Τιμίου Σταυρού, Σολομονής και των Μακκαβ.
2	Π	Ανακ. Λειψάνων Στεφάνου πρωτομ., Φωτεινής Κυπρίας
3	Σ	Ισαακίου, Δαλμάτου, Φαύστου μαρτ.
4	Κ	+Ζ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Των εν Εφέσω επτά Παιδων
5	Δ	Ευσιγνίου μάρτυρος, Νόννης μητρός Γρηγορίου Θεολόγου
6	Τ	+Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ
7	Τ	Δομετίου ιερομ., Μικάλλου οσίου εν Ακανθού
8	Π	Αιμιλιανού Κυζίκου
9	Π	Ματθία Αποστόλου
10	Σ	Λαυρεντίου αρχιδιακόνου, Ιππολύτου μάρτ.
11	Κ	+Η΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Εύπλου διακ., Ανάμν. Θαύμ. Αγ. Σπυριδων.
12	Δ	Φωτίου και Ανικήτου μαρτύρων
13	Τ	Μαξίμου ομολογητού
14	Τ	Μιχαίου προφ., Μαρκέλλου ιερομάρτυρος
15	Π	+Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
16	Π	Αγ. Μανδηλίου, Διομήδους μάρτυρος
17	Σ	Μύρωνος, Στράτωνος μαρτύρων
18	Κ	+Θ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Φλώρου και Λαύρου μαρτύρων
19	Δ	Ανδρέου Στρατηλάτου
20	Τ	Σαμουήλ πρ., Ρηγίνου και Ορέστου μαρτ.
21	Τ	Θαδδαίου αποστόλου
22	Π	Αγαθονίκου μάρτυρος
23	Π	Ειρηναίου ιερομάρτυρος
24	Σ	Κοσμά Αιτωλού, Διονυσίου Ζακύνθου
25	Κ	+Ι΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Βαρβόλομαιου και Τίτου των Αποστόλων
26	Δ	Αδριανού και Ναταλίας
27	Τ	+Φανουρίου μάρτυρος
28	Τ	+Αρκαδίου Αρσινόης, Μωύσέως του Αιθίοπος
29	Π	+Η Αποτομή του Προδρόμου
30	Π	+Βρυαίνης οσ., Αλεξάνδρου Κων/πόλεως
31	Σ	+Κατάθεσις Τιμίας Ζώνης Υπεραγίας Θεοτόκου

17

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2019

Αναγνώσματα Κυριακών και μεγάλων εορτών

Ημ.	Απόστολοι	Ευαγγέλια	Ύχος	Εωθινόν
4	Ρωμ. ιε΄ 1-7	Ματθ. θ΄ 27-35	πλ. β΄	Ζ΄
11	Α΄ Κορ. α΄ 10-17	Ματθ. ιδ΄ 14-22	βαρύς	Η΄
18	Α΄ Κορ. γ΄ 9-17	Ματθ. ιδ΄ 22-34	πλ.δ΄	Θ΄
25	Α΄ Κορ. δ΄ 9-16	Ματθ. ιζ΄ 14-23	α΄	Ι΄

**Απολυτίκιον Αγίου Αρκαδίου
Επισκόπου Αρσινόης
Ύχος δ΄. Ταχύ προκατάλαβε**

Ποιμήν ιερώτατος, της Αρσινόης οφθείς, την Κύπρον εφαίδρυνας, των αρετών τω φωτί, παμμάκαρ Αρκάδιε· όθεν παρά Κυρίου, δοξασθείς επαξίως, σύσκηνος ανεδείχθης, των Αγίων απάντων, μεθ' ων απαύστως πρέσβευε, υπέρ των ψυχών ημών.

18

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2019

1	Κ	+ΙΑ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ, ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΙΝΔΙΚΤΟΥ, Συμειών Στυλίου
2	Δ	+Μάμαντος μεγαλομάρτυρος, Ιωάννου του Νηστευτού
3	Τ	Ανθίμου ιερ., Πολυδώρου νεομ., ανακ. λειψ. Αγ. Νεκταρίου
4	Τ	Μωυσέως προφ., Βαβύλα ιερομ., Ερμιόνης αγίας
5	Π	Ζαχαρίου Προφήτου
6	Π	Το εν Χώναις θαύμα του Αρχ. Μιχαήλ
7	Σ	+Σώζοντος του εν Ασπρογιά, Σώζοντος μάρτυρος
8	Κ	+ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ, ΓΕΝΕΘΛΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
9	Δ	Σύναξις Ιωακείμ και Άννης, Σεβηριανού μάρτυρος
10	Τ	Μηνοδώρας, Μητροδώρας και Νυμφοδώρας μαρτ.
11	Τ	Θεοδώρας σσ., Ευφροσύνου σσ.
12	Π	Αυτονόμου ιερομάρτυρος
13	Π	Κορνηλίου εκαντόταρχου
14	Σ	+Η ΥΨΩΣΙΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ
15	Κ	+ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΙΝ, Νικήτα μεγαλομάρτυρος
16	Δ	Ευφημίας μεγαλομάρτυρος
17	Τ	Σοφίας μ., Ηρακλειδίου επ., Αναστασίου σσ., Αυξιβίου επ.
18	Τ	Ευμενίου Γορτύνης
19	Π	Τροφίμου, Σαββατίου, Δορυμέδοντος
20	Π	+ Ευσταθίου μεγαλομάρτυρος
21	Σ	Κοδράτου Αποστ., Ιωνά προφήτου
22	Κ	+Α΄ ΛΟΥΚΑ, Φωκά ιερομάρτυρος
23	Δ	Σύλληψις Προδρόμου, Πολυζένης σσ.
24	Τ	+Θέκλης Ισαποστόλου, Σιλουανού Αθωνίτου
25	Τ	Ευφροσύνης οσίας, Παφνουτίου οσίου
26	Π	+Μετάστασις Ιωάννου Θεολόγου
27	Π	Καλλιστράτου μάρτυρος, Αριστάρχου μάρτυρος
28	Σ	+Νεοφύτου Εγκλειστού, Χαρίτωνος σσ., Αυξεντίου σσ.
29	Κ	+Β΄ ΛΟΥΚΑ, Κυριακού του αναχωρητού
30	Δ	Γρηγορίου φωτιστού της Αρμενίας

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2019

Αναγνώσματα Κυριακών και μεγάλων εορτών

Ημ.	Απόστολοι	Ευαγγέλια	Ύχος	Εωθινόν
1	Α΄ Τιμ. β΄ 1-7	Λουκ. δ΄ 16-22	β΄	ΙΑ΄
8	Γαλ. στ΄ 11-18	Ιω. γ΄ 13-17	γ΄	Α΄
15	Γαλ. β΄ 16-20	Μάρκ. η΄ 34-38, θ΄ 1	δ΄	Β΄
22	Β΄ Κορ. α΄ 21, β΄ 4	Λουκ. ε΄ 1-11	πλ. α΄	Γ΄
29	Β΄ Κορ. δ΄ 6-15	Λουκ. στ΄ 31-36	πλ. β΄	Δ΄

Απολυτίκιον
Αγίου ιερομάρτυρος Φωκά
Ύχος δ΄. Ταχύ προκατάλαβε

Αστέρα πανέκλαμπρον και φωτοφόρον
Φωκά, εν ύψει σε έθετο, της Εκκλησίας Χριστός,
θαυμάτων ταις λάμπεσι, πάντων τας διανοίας
καταυγάζοντα όντως, μειούντα και την
ομίχλην των δεινών νοσημάτων, των πίσει
προσιόντων τη σκέπει σου θεόληπτε.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2019

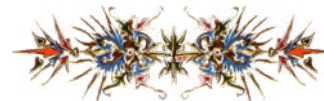
1	T	Αγ. Σκέπτης, Ανανίου Απ., Ρωμανού μελωδού
2	T	Κυπριανού ιερομάρτυρος, Ιουστίνης παρθενομάρτυρος
3	Π	Διονυσίου Αρεοπαγίτου
4	Π	Ιεροθέου, Θεοδώρου Ταμασέων, Ιωάννου Λαμπαδιστού
5	Σ	Χαριτίνης μάρτυρος, Ευδοκίμου οσ., Ερμογένητος ιερομάρτ.
6	K	+Γ' ΛΟΥΚΑ , Κενθέα οσ., Θωμά Αποστόλου
7	Δ	Σεργίου και Βάκχου μαρτύρων
8	T	Πελαγίας και Ταΐσας των οσίων
9	T	+Ανδρονίκου και Αθανασίας , Ιακώβου Αλφαίου
10	Π	Ευλαμπίου και Ευλαμπίας των μαρτύρων
11	Π	+Ζηναΐδος και Φιλονίλλης , Ιωνά του εν Περγάμω
12	Σ	+Θεοσεβίου Αρσινόιτου
13	K	+Δ' ΛΟΥΚΑ , Πατέρων Ζ' Οικ. Συνόδου
14	Δ	Θεράπποντος ιερομάρτυρος, Κοσμά Μελωδού
15	T	Λουκιανού πρεσβ., Σαβίνου επ., Ευθυμίου νεομάρτ.
16	T	Λογγίνου εκατοντάρχου, Λεοντίου μάρτυρος
17	Π	Ανακ. Λειψάνων Αγ. Λαζάρου
18	Π	+Λουκά Ευαγγελιστού
19	Σ	Ιωήλ προφ., Μνάσωνος Ταμασέων
20	K	+ΣΤ' ΛΟΥΚΑ , Αρτεμίου μεγαλομ., Γερασίμου Κεφαλληνίας
21	Δ	+Ιλαρίωνος Μεγάλου
22	T	Αβερκίου ισαποστ., Ευλαλίου Λαμπούσης
23	T	+Ιακώβου Αδελφοθέου
24	Π	Αρέθα μάρτυρος, Σεβαστιανής μάρτ.
25	Π	Μαρκανού, Μαρτυρίου, Ταβιθάς
26	Σ	+Δημητρίου του Μυροβλήτου
27	K	+Ζ' ΛΟΥΚΑ , Νέστορος μάρτ., Πρόκλης συζ. Πιλάτου
28	Δ	Τερεντίου και Νεονίλλης μ.
29	T	Αναστασίας οσιομ., Αβραμίου οσ.
30	T	Ζηνοβίου, Ζηνοβίας, Κλεόπτα
31	Π	Αριστοβούλου, Στάχυος, Απελλού Αποστόλων

21

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2019

Αναγνώσματα Κυριακών και μεγάλων εορτών

Ημ.	Απόστολοι	Ευαγγέλια	Ύχος	Εωθινόν
6	Β' Κορ. σ' 1-10	Λουκ. ζ' 11-16	βαρύς	Ε'
13	Τίτ. γ' 8-15	Λουκ. η' 5-15	πλ. δ'	ΣΤ'
20	Γαλ. ε' 22 - σ' 2	Λουκ. η' 27-39	α'	Ζ'
27	Β' Κορ. ια' 31 - ιβ' 9	Λουκ. ι' 41-56	β'	Η'

Απολυτίκιον Αγίου Θεοσεβίου του Αρσινόιτου Ύχος α'. Της ερήμου πολίτης

Εν τω άντρω Μελάνδρας ασκησάμενος Όσιε
 και προς ουρανόν την πορείαν εκείθεν πάτερ
 ποιησάμενος, τοις τέκνοις σου ημίν, ως αληθώς
 εγένου τύπος αρετής και πίστεως, εγκρατεία
 εκδιδάσκων τας των παθών ορμάς συστέλλειν
 Θεοσέβιε. Δόξα τω σε στεφανώσαντι Χριστώ,
 δόξα τω και ημίν σε φανερώσαντι, δόξα τω
 αναδείξαντι σε Αρσινόης καύχημα.

22

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2019

1	Π	+Κοσμά και Δαμιανού των Αναργύρων
2	Σ	Ακινδύνου, Πηγάσιου, Αφθονίου, Ελπιδοφόρ., Ανεμποδιστού
3	Κ	+Ε΄ ΛΟΥΚΑ, Ανακ. Λειμ. Γεωργίου Τροπαιοφόρου
4	Δ	Ιωαννικίου οσ., Γεωργίου Καραλιδη εν Δράμα
5	Τ	Γαλακτίωνος και Επιστήμης μαρτ.
6	Τ	+Δημητριάου επ. Χύτρων
7	Π	Ιέρωνος, Αθηνοδώρου των μαρτύρων
8	Π	+Αρχιστρ. Μιχαήλ και Γαβριήλ
9	Σ	+Νεκταρίου Πενταπόλεως
10	Κ	+Η΄ ΛΟΥΚΑ, Ολυμπά, Σωσπάτρου, Αρσενίου Κατπαδόκου
11	Δ	+Μηνά μεγαλομάρτυρος , Βικτωρος, Βικεντίου
12	Τ	+Ιωάννου του Ελεήμονος
13	Τ	+Ιωάννου του Χρυσοστόμου
14	Π	+Φιλίππου Αποστόλου
15	Π	Γουρία, Αβίβου, Σαμωνά ομ. (Αρχή νηστείας Χριστουγέννων)
16	Σ	Μαθαΐου Ευαγγελιστού
17	Κ	+Θ΄ ΛΟΥΚΑ, Γρηγορίου Νεοκ., Γενναδίου Κων/πόλεως
18	Δ	Πλάτωνος και Ρωμανού, Αναστασίου νεομάρτ.
19	Τ	Οβδίου προφ., Βαρλαάμ μ.
20	Τ	Γρηγορίου Δεκαπολίτου, Πρόκλου Κων/πόλεως
21	Π	+ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
22	Π	Μενίγγου μάρτ., Φιλήμονος Απ., Ιακώβου οσ. εν Ευβοία
23	Σ	Αμφιλοχίου επ. Ικονίου
24	Κ	+ΗΓ΄ ΛΟΥΚΑ, Κλήμεντος Ρώμης, Πέτρου Αλεξανδρείας
25	Δ	+Αικατερίνης μεγαλομ., Μερκουρίου μεγαλομ.
26	Τ	+Στυλιανού Παφλαγόνος , Νίκωνος οσ.
27	Τ	Ιακώβου του Πέρσου μεγαλομάρτυρος
28	Π	Στεφάνου ομολογ., Ειρηνάρχου μάρτ
29	Π	+Φιλομένου ιερομάρτυρος Κυπρίου , Παραμόνου μάρτ.
30	Σ	+Απ. Ανδρέου Πρωτοκλήτου

23

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2019

Αναγνώσματα Κυριακών και μεγάλων εορτών

Ημ.	Απόστολοι	Ευαγγέλια	Ύχος	Εωθινόν
3	Γαλ. α΄ 11-19	Λουκ. ισ΄ 19-31	Υ΄	Θ΄
10	Γαλ. β΄ 16-20	Λουκ. ι΄ 25-37	δ΄	ι΄
17	Γαλ. σς΄ 11-18	Λουκ. ιβ΄ 16-21	πλ.α΄	ΙΑ΄
24	Εφεσ. β΄ 4-10	Λουκ. ιη΄ 18-27	πλ.β΄	Α΄

**Απολυτίκιον Αγίου Ιλαρίωνος του Μεγάλου
(21 Οκτωβρίου)**

Ύχος πλ. α΄. Τον συνάναρχον λόγον

Ιλαρότητι βίου εμφανιζόμενος και
οπλισάμενος σθένει του Λυτρωτού και Θεού
καθυπέταξας νοΐ σαρκός ορμήματα. Όθεν ως
άδυτος αστήρ, Ιλαρίων θαυμαστέ, αγαΐζεις
Παφίων δήμους τους ιλαρώς δεχομένους τας
κεσίας σου προς Κύριον.

24

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2019

1	K	+ΙΔ΄ ΛΟΥΚΑ , Ναούμ προφ., Φιλαρέτου του Ελεφήμονος
2	Δ	Αββακούμ προφήτου, Πορφυρίου Καυσοκαλ.
3	Τ	Σοφονίου προφ., Θεοδούλου οσ.
4	T	+Βαρβάρας μεγαλομ., Ιωάννου Δαμασκηνού
5	Π	+Σάββα ηγιασμένου
6	Π	+Αγίου Νικολάου του εν Μύροις
7	Σ	+Αγ. Αμβροσίου Μεδιολάνων
8	K	+Ι΄ ΛΟΥΚΑ , Τυχικού Αποστόλου, Παταπίου οσ.
9	Δ	+Σύλληψις της Αγ. Άννης
10	T	Μηνά Καλλικελάδου, Ερμογένους μάρτ.
11	T	Βηριανού οσ., Δανιήλ Στυλίου
12	Π	+Σπυρίδωνος επ. Τριμυθούντος
13	Π	Ευστρατίου, Αυξεντίου, Ευγενίου, Μαρδαρίου, Ορέστου μ.
14	Σ	Θύρσου, Λευκίου, Φιλήμονος μάρτ.
15	K	+ΙΑ΄ ΛΟΥΚΑ , Ελευθερίου ιερομ., Ανθίας μητρός αυτού
16	Δ	Μοδέστου Ιεροσολύμων
17	T	Δανιήλ προφ., Διονυσίου Αιγίνης
18	T	Σεβαστιανού, Ζωής μάρτ., Μιχαήλ ομολογητού
19	Π	Βονιφατίου και Αγγλαίας
20	Π	Ιγνατίου Θεοφόρου
21	Σ	Ιουλιανής και Θεμιστοκλέους μάρτ.
22	K	+ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ , Αναστασίας Φαρμακολ.
23	Δ	Των εν Κρήτη 10 μαρτύρων
24	T	Ευγενίας οσιομάρτυρος
25	T	+Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ
26	Π	+Η Σύναξις της Θεοτόκου
27	Π	+Στεφάνου πρωτομάρτυρος
28	Σ	Των εν Νικομηδεία δισμυρίων μαρτύρων
29	K	+ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΙΝ , Των Αγίων Νηπιών
30	Δ	Ανυσίας οσιομάρτυρος
31	T	Μελάνης Ρωμαίας, Ζωτικού οσίου

25

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2019

Αναγνώσματα Κυριακών και μεγάλων εορτών

Ημ.	Απόστολοι	Ευαγγέλια	Ύχος	Εωθινόν
1	Εφεσ. β' 14-22	Λουκ. ιη' 35-43	βαρός	Β΄
8	Εφεσ. δ' 1-7	Λουκ. ιγ' 10-17	πλ. δ΄	Γ΄
15	Β΄ Τιμ. α' 8-18	Λουκ. ιδ' 16-24	α΄	Δ΄
22	Εβρ. ια' 9-10, 32-40	Ματθ. α' 1-25	β΄	Ε΄
25	Γαλ. δ' 4-7	Ματθ. β' 1-12	-	-
29	Γαλ. α' 11-19	Ματθ. β' 13-23	γ΄	ΣΤ΄

Απολυτίκιον Αγίου Σπυρίδωνος επισκόπου Τριμυθούντος Ύχος α΄. Της ερήμου πολίτης

Της Συνόδου της πρώτης ανεδείχθη υπέρμαχος, και θαυματουργός θεοφόρος Σπυρίδων πατήρ ημών. Διό νεκρά συ εν τάφω προσφωνείς, και όφιν εις χρυσούν μετέβαλες, και εν τω μέλπειν τας αγίας σου ευχάς, Αγγέλου έσχες συλλειτουργούντας σοι ιερώτατε. Δόξα τω σε δοξάσαντι Χριστώ, δόξα τω σε στεφανώσαντι, δόξα τω ενεργούντι διά σου πάσιν ιάματα.

26

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΟΝ ΠΟΝΤΟ*
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΑΦΟΥ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Πάμπολλα είναι τα νοερά ταξίδια που έκαμα μέχρι σήμερα σε χώρους αγαπημένους, στη Μικρά Ασία, στην Καππαδοκία, στη Βόρειο Ήπειρο, στον Πόντο. Βρίσκομαι τακτικά εκεί, με τη βοήθεια των συναξαρίων των αγίων και της Εκκλησιαστικής και Εθνικής μας Ιστορίας. Περιπλανήθηκα στην Καισάρεια, στην Τραπεζούντα, στη Σινώπη. Μίλησα πολλές φορές με τον Μέγα Βασίλειο, τον Άγιο Φωκά, τον Άγιο Παντελεήμονα. Συνάντησα τους Κομνηνούς, έζησα στα όνειρά μου το

* Για τους σκοπούς του ημερολογίου έγινε επιλογή συγκεκριμένων αποσπασμάτων.

μεγαλείο της Ελληνικής Βυζαντινής αυτοκρατορίας. Έζησα, παράλληλα, και το δράμα εκείνου του λαού, που με την ψυχή στο στόμα εγκατέλειψε μέσα σ' ένα κλίμα τρόμου και θανάτου τις προγονικές του εστίες. Περιδιαβαίνοντας βουνά και λαγκάδια έσκυφα πολλές φορές δακρυσμένος μπροστά στους άταφους νεκρούς μας που η θηριωδία των Τούρκων, αντίθετα προς κάθε έννοια δικαίου, εξόντωσε με διάφορους τρόπους. Δεν ήθελα όμως καμιά φορά να αποδεχτώ πως όλα είχαν τελειώσει. Πως με τη συνθήκη της Λωζάνης βρισκόμασταν μπροστά στο αδυσώπητο γεγονός που έφερνε την κρύα σφραγίδα του οριστικού και αμετάκλητου.

Προσωπικά ο Πόντος με συγκινούσε και με είλκυε και για έναν άλλο λόγο: Ήταν η πατρίδα του Αγίου Φωκά, που ήταν επίσκοπος Σινώπης, και που ήταν ο πολιούχος Άγιος της γενέτειράς μου. Από τότε που πήγαινα στο Δημοτικό διάβαζα για το λιμάνι της Σινώπης, όπου εργαζόταν ως ναυπηγός ο Άγιος Φωκάς, κι όπου θαυματουργούσε. Το συναξάρι του μιλούσε για την Αμισό την οποία επεσκέφθη και στην οποία τέλεσε πολλά θαύματα. Στο χάρτη που μελετούσα υπήρχαν δύο χωριά, στην περιφέρεια της Αργυρούπολης, με το όνομα Άγιος Φωκάς. Μια μελέτη του Ιδρύματος Ποντιακών Σπουδών, που είχε περιέλθει στα χέρια μου, περιέγραφε τον τάφο του Αγίου Φωκά όπου

και σήμερα οι Τουρκάλες αφήνουν αφιερώματα, αφού πιστεύουν ότι ο Άγιος λύει τα μάγια. Αυτά, λοιπόν, που διάβαζα και νοερά επισκεπτόμουν, εξέφρασα την επιθυμία να τα δω και στην πραγματικότητα.

ΣΤΗ ΣΙΝΩΠΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΦΩΚΑ

Πολύ πρωί την Τρίτη 12 Ιουλίου ξεκινούμε για τη Σινώπη κι ύστερα την Σαμψούντα. Διασχίζοντας την Παφλαγονία κι ακούοντας για την Γάγγρα, που βρίσκεται στην περιοχή, ανακαλούμε στη μνήμη μας τον Άγιο Στυλιανό τον Παφλαγόνα, τον Άγιο Υπάτιο επίσκοπο Γαγγρών και τον Άγιο Μάμαντα, «της Παφλαγονίας τον γόνο». Μα η δική μου

μεγάλη προσμονή στρέφεται στη Σινώπη, την πόλη του Αγίου Φωκά. Από μικρός διάβαζα για τον Απόστολο Ανδρέα που εκήρυξε το Ευαγγέλιο εκεί, για τον Πάμφιλο και τη Μαρία που πίστεψαν στο κήρυγμα, βαπτίστηκαν, και το 58 μ.Χ. έφεραν στον κόσμο τον Άγιο Φωκά.

Πόσο, στ' αλήθεια, ισχυρά είναι τα παιδικά βιώματα! Πέρασαν τόσα χρόνια από τότε, έγινα κληρικός, είδα τεράστιους και πλουσιότατους ναούς, λειτούργησα στο ναό του Σωτήρος στη Μόσχα, στον Πατριαρχικό ναό της Κωνσταντινούπολης, συνέβαλα λόγω της θέσης μου στο κτίσιμο τόσων ναών, κι όμως η σκέψη μου και ολόκληρο το είναι μου στρέφεται στο μικρό ναό του

Αρχαίος ναός στη Σινώπη

Αγίου Φωκά της γενέτειράς μου, εκεί όπου μικρός διάβαζα τον προοιμιακό, τις προφητείες, τον εξάψαλμο! Είναι τούτο ένα μήνυμα προς τους γονείς και όσους έχουν ευθύνη για τη διαπαιδαγώγηση της νέας γενιάς: Να φροντίζουν ώστε να γεμίζουν με υγιή παιδικά βιώματα οι νέοι.

Πλησιάζοντας στη Σινώπη βλέπαμε τις πινακίδες που διατηρούσαν στα Τουρκικά το ίδιο όνομα «Sinop». Ο ξεναγός ήταν κατατοπισμένος και στη θρησκευτική ιστορία της πόλης. Μάς μίλησε για τον Φιλόλογο, τον πρώτο επίσκοπο, τον Φωκά, για τον οποίο με παρεκάλεσε να μιλήσω αναλυτικά στην ομάδα εγώ, ήξερε για τον Άγιο Φωκά τον Κηπουρό, κλπ. Μίλησα πράγματι

Στην εκκλησία του Αγίου Νικολάου Κερασούντας

από το μικρόφωνο για τον Άγιο Φωκά κι έδωσα στον καθένα από ένα αντίτυπο του σχετικού βιβλίου, που είχε γράψει ο πατέρας μου, για τον Άγιο.

Φτάνοντας στην πόλη σταματήσαμε στο άγαλμα του Διογένη, που είχε γεννηθεί στη Σινώπη. Μια κάπως εκτεταμένη επιγραφή στη βάση του αγάλματος στα Τουρκικά και Αγγλικά, μιλούσε για τον αρχαίο φιλόσοφο που γεννήθηκε εκεί, χωρίς ασφαλώς, καμιά αναφορά στην ελληνική καταγωγή του, και ανέφερε το περιστατικό με το Μέγα Αλέξανδρο. Φωτογραφηθήκαμε εκεί και προς έκπληξή μας, ο ξεναγός ζητούσε πληροφορίες, από τους παρευρισκομένους στην πλατεία, για τον

τάφο του Αγίου Φωκά. Κανένας απ' εκείνους δεν γνώριζε κάτι. Μια απογοήτευση άρχισε να με τυλίγει. Κάποιος μ' ένα μεγάλο μουστάκι, που δε φαινόταν να έχει σώας τα φρένας, ή, τουλάχιστον ήταν μεθυσμένος, μίλησε για εκκλησία στο αρχαίο κάστρο. Κανένας μας δεν του 'δωσε σημασία, αλλά φαίνεται πως στο τέλος είχε δίκαιο. Προχωρήσαμε τότε για επίσκεψη μιας αρχαίας εκκλησίας, σε κατάσταση ερειπίων, στα τείχη της αρχαίας πόλης. Βρισκόταν εκεί και Τουρκική αρχαιολογική αποστολή που διενεργούσε ανασκαφές. Σωζόταν αρκετά μεγάλο μέρος της Εκκλησίας - έλειπε η σκεπή -. Σώζονται και αρκετές τοιχογραφίες. Μας είπαν ότι η εκκλησία

είναι είτε της Κοιμήσεως της Θεοτόκου είτε της Αγίας Μακρίνης. Υπήρχαν τοιχογραφίες και της Κοιμήσεως της Θεοτόκου (πράγμα που συναντάται σε όλους τους ναούς) αλλά και της Αγίας Μακρίνης. Στον περίβολο του ναού υπήρχαν σκορπισμένα ανθρώπινα οστά. Τέτοια συναντήσαμε και στο νάρθηκα. Είδαμε και κρανία και μηριαία οστά και άλλα. Φαίνεται πως ήταν χριστιανικό κοιμητήριο το μέρος. Μπορεί, ακόμα, μέσα στο νάρθηκα να είχαν ταφεί σημαίνοντα πρόσωπα, είτε ευεργέτες του ναού.

Ο επικεφαλής της αρχαιολογικής ανασκαφής, ένας ευγενέστατος και λαλίστατος νεαρός Τούρκος, μάς είπε ότι το μέρος είναι γνωστό ως «αυλές

του Αγίου Φωκά». Ήταν για μένα μια ικανοποίηση. Τον ρωτήσαμε αν μπορούσαμε να προσευχηθούμε ομαδικά και μας απάντησε καταφατικά. Τέλεσαμε πρώτα τρισάγιο «υπέρ πάντων των εκεί κειμένων πατέρων και αδελφών ημών» κι ύστερα ψάλλαμε τα Απολυτίκια της Κοιμήσεως της Θεοτόκου και του Αγίου Φωκά. Παρόλο που αρχικά δεν μας επέτρεψαν να φωτογραφήσουμε το μέρος, στο τέλος φωτογραφήθηκαν κι εκείνοι μαζί μας και μας άφησαν και φωτογραφήσαμε ό,τι θέλαμε. Ο νεαρός αρχαιολόγος μάς είπε ότι πρόθεση της αποστολής είναι να αποκαταστήσει την εκκλησία όπως ήταν και μας παρεκάλεσε αν τυχόν είχαμε πληροφορίες για την αρχική

κατάστασή της να του τις κοινοποιήσουμε. Εμείς του είπαμε να απευθυνθεί στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, στην Κωνσταντινούπολη. Μας απεκάλυψε ότι στόχος τους ήταν να μετατρέψουν το χώρο σε Μουσείο προς επίσκεψη από τους Χριστιανούς όλου του κόσμου. Είναι μια πάγια τακτική των Τούρκων τα τελευταία χρόνια να μετατρέπουν εκκλησίες, ή ελληνικά αρχοντικά, σε μουσεία, και να ζητούν εισιτήριο εισόδου από τους πραγματικούς ιδιοκτήτες τους.

Ο χρόνος κυλά ασυνήθιστα γρήγορα και με μια πικρία στην καρδιά μας ετοιμαζόμαστε να φύγουμε από την πόλη του Αγίου Φωκά. Φεύγοντας νομίζω πως αφήνω ένα μέρος μου εκεί να

Στην εκκλησία του Αγίου Νικολάου στο «Ιασώνειο Ακρωτήριο»

περιφέρεται στις αυλές του Αγίου Φωκά και να αναπολεί όλο το ελληνικό παρελθόν της πόλης. Τα ξύλινα παραδοσιακά ελληνικά σπίτια που σώζονται ακόμα εκεί, μαρτυρούν σε ντόπιους και ξένους το ελληνικό παρελθόν και την ελληνική Ιστορία της περιοχής.

ΟΙΝΟΗ- ΚΕΡΑΣΟΥΝΤΑ- ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ

Η Οινόη, μια πανέμορφη παραλιακή πόλη, είναι το επίνειο της Νεοκαισάρειας και κτίστηκε περί το 650 π.Χ. Πριν την καταστροφή ανθούσε και εδώ ο Ελληνισμός. Ο Ξεναγός μάς πληροφόρησε ότι υπάρχει κάποια παλιά εκκλη-

σία στην Οινόη την οποία όμως δεν θα επισκεπτόμασταν, καθώς δεν θα σταθμεύαμε στην πόλη.

Στην Κερασούντα επισκεπτόμαστε το ναό του Αγίου Νικολάου, σήμερα Μουσείο. Είναι ένας θαυμάσιος ναός, βυζαντινής αρχιτεκτονικής, χτισμένος με πελεκητή πέτρα, με εξαιρετική ευαισθησία. Μέσα σ' αυτούς τους ναούς μας τα συναισθήματα είναι πάντα καταθλιπτικά. Ψελλίζουμε με πολλή θλίψη το απολυτίκιο του Αγίου Νικολάου. Κι όταν η Τουρκάλα υπεύθυνος για την είσπραξη των τελών εισόδου μάς υποδεικνύει ότι απαγορεύεται το ψάλσιμο, βγαίνουμε έξω. Με πρόφαση ότι μελετώ το εξωτερικό του ναού κάνω μια λιτανεία γύρω από αυτόν, ψάλ-

λοντας ότι θυμούνται από την ακολουθία του αγίου Νικολάου.

Η Τραπεζούντα, περισσότερο από όλες τις άλλες πόλεις του Πόντου είναι πιο έντονα χαραγμένη στην ψυχή μου. Η πόλη έχει ελληνική ιστορία αιώνων. Όλα το μαρτυρούν: Αρχαίοι συγγραφείς, αρχαία τείχη και κάστρα, τάφοι αυτοκρατόρων, εκκλησίες, οικοδομήματα. Εδώ πύκνωσε κι άνθισε ένας ελληνισμός, που στα χρόνια του Βυζαντίου γνώρισε άλλες δόξες, κάτω από τη δυναστεία των Μεγάλων Κομνηνών που ίδρυσαν την ανεξάρτητη αυτοκρατορία της Τραπεζούντας και την κράτησαν δοξασμένη για 250, σχεδόν, χρόνια. Κι ύστερα όλα σκοτεινίασαν...

ΣΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ ΣΟΥΜΕΛΑ

Το πρωί της επομένης, Πέμπτης 14ης Ιουλίου 2011, μετά το πρόγευμα φεύγουμε για την Παναγία του Σουμελά. Η Μονή, σύμβολο για 16 αιώνες του Ποντιακού Ελληνισμού, βρίσκεται στα νότια της Τραπεζούντας, σε απόσταση 40 περίπου χιλιομέτρων από αυτή.

Κτήτορες της Μονής είναι οι Αθηναίοι μοναχοί Βαρνάβας και Σωφρόνιος, που στα τέλη του τετάρτου αιώνα κατάφεραν να κτίσουν στο σπήλαιο που βρέθηκε θαυματουργικά η εικόνα της Παναγίας της Αθηνιώτισσας, σε υψόμετρο 1065 μέτρων στο όρος Μελά, την εκκλησία που έγινε αργότερα το καθολικό της ξακουστής Μονής.

Η Παναγία του Σουμελά

Η λέξη Σουμελά προήλθε από το «εις του Μελά, στου Μελά, Σουμελά». Η εικόνα της Παναγίας, κατά την παράδοση, είναι έργο του ευαγγελιστού Λουκά.

Στο δρόμο για το μοναστήρι περνούμε από τη Ματσούκα, πόλη της περιοχής όπου ανθούσε μέχρι το 1922 ο Ελληνισμός. Προχωρούμε και φτάνουμε σε μια μικρή πλατεία όπου και σταθμεύουμε για να πάμε πεζοί στο μοναστήρι. Δίπλα μας κυλά τα νερά του ο Πυξίτης ποταμός. Η θέα του καταπράσινου βουνού, του Μελά, πάνω στο οποίο φαίνεται σαν νά' ναι γαντζωμένο το μοναστήρι, μάς βουρκώνει. Είναι να θαυμάζει κανείς πώς μπόρεσαν άνθρωποι να κτίσουν ολόκληρο συ-

Η Παναγία του Σουμελά

γκρότημα οικοδομών σε τόσο απότομο μέρος. Κατανοούμε όμως και τη δύναμη της πίστης και την ευσέβεια των πατέρων μας. Αφού συνήλθαμε κάπως από την πρώτη έκπληξη και την έντονη συγκίνηση από τη θέα του μοναστηριού, ξεκινούμε για την ανάβαση.

Όλος ο χώρος του μοναστηριού μάς συγκινεί: Κελιά, γραφεία, ξενώνες, φούρνοι, τράπεζα, ξυπνούν μέσα μας συνειρμικά μνήμες άλλων εποχών. Ξέρουμε όλοι τη ζωή ενός μοναστηριού και φανταζόμαστε πώς θα 'ταν και το μοναστήρι αυτό σε καιρούς δόξης. Θαυμάσαμε τις τοιχογραφίες τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό του ναού. Στο εξωτερικό του ναού υπάρχει μια πλήρης σειρά της εξαήμερου, αλλά

Από τις τοιχογραφίες της μονής Σουμελά

και άλλων εξιστορήσεων τόσο της Παλαιάς όσο και της Καινής Διαθήκης. Είναι παντού ευδιάκριτη η μανία της καταστροφής που χαρακτηρίζει τους Τούρκους. Βγαλμένα τα μάτια των ιερών προσώπων των απεικονίσεων, γράμματα τουρκικά και ονόματα, βέλη, καρδιές κλπ δείχνουν το πέρασμα βέβηλων. Σήμερα τα προστατεύουν όχι γιατί τα σέβονται, αλλά για οικονομικό όφελος. Σιγοψάλλαμε το απολυτίκιο της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, φωτογράφησαμε τον χώρο και φωτογραφήσαμε, και πήραμε τον δρόμο της επιστροφής. Κατεβαίνοντας επισκεφθήκαμε το παρεκκλήσι της Αγίας Βαρβάρας όπου είχε φυλαχθεί η εικόνα της Παναγίας και άλλα κειμήλια μέχρι

Ο Μητροπολίτης Πάφου και οι προσκυνητές στη μονή Σουμελά

τη μεταφορά τους στην Ελλάδα.

ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑΣ

Επιστρέφουμε στην Τραπεζούντα και παρά την κούραση, συνεχίζουμε τις επισκέψεις μας στα αξιοθέατα της πόλης. Την επομένη θα φεύγαμε κι έπρεπε να δούμε όσο το δυνατόν περισσότερα. Επισκεπτόμαστε πρώτα το «Φροντιστήριο της Τραπεζούντας», ένα τετραώροφο κτίριο με 40 αίθουσες. Κτίστηκε στην περίοδο 1900-1902 και λειτούργησε ως εκπαιδευτικό ίδρυμα από την 1η Σεπτεμβρίου 1902 μέχρι την καταστροφή του 1922. Λειτουργεί και σήμερα ως Τουρκικό Τεχνικό Λύκειο. Θαυμάζουμε την μέριμνα των Ποντίων

Η Αγία Σοφία στην Τραπεζούντα

για την Παιδεία, που πριν 110 χρόνια έκτισε τέτοιο κτίριο, που προκαλεί και σήμερα σ' όλους τον θαυμασμό. Περνούμε, στη συνέχεια, έξω από δύο πρώην ελληνικές τράπεζες. Η θαυμάσια αρχιτεκτονική των κτιρίων τους μαρτυρεί πάλιν την ελληνική προέλευσή τους. Η μια, η Τράπεζα Φωστηρόπουλου στεγάζει σήμερα το κεντρικό ταχυδρομείο της πόλης. Προχωρούμε πεζοί και φτάνουμε στο Ναό του Αγίου Ευγενίου, του πολιούχου της Τραπεζούντας, που είναι σήμερα μουσουλμανικό τέμενος. Ο ναός που είναι πολύ μεγάλος μάς ξυπνά καταχωνιασμένες στο υποσυνείδητο θύμησες που μας κρατούν σε συνεχή μελαγχολία. Εδώ είχε στεφθεί ο αυτοκράτορας Αλέξιος ο Γ', ενώ προηγουμέ-

ως, το 1016, ο Βασίλειος ο Βουλγαροκτόνος μπήκε και προσκύνησε θριαμβευτής, αφού κατατρόπωσε τους Χατζάρους και απάλλαξε την Τραπεζούντα από αυτούς.

Το σπουδαιότερο μνημείο μέσα στην Τραπεζούντα είναι ,ασφαλώς, η Αγία Σοφία. Η εκκλησία κτίστηκε από τον Μανουήλ Α', τον Μέγα Κομνηνό (1238-63) και διατηρείται σήμερα ως μουσείο, με είσοδο φυσικά, σε πολύ καλή κατάσταση. Οι τοιχογραφίες της, συντηρημένες, μπορεί να πει κανείς ότι βρίσκονται σε άριστη κατάσταση. Στην πρόσοψη της νότιας στοάς του ναού βλέπει κανείς τον αετό των Κομνηνών. Τα πολυτελή μάρμαρα, οι κίονες και τα κιονόκρανα από λευκό μάρμαρο της

Προικοννήσου και οι λαμπρές τοιχογραφίες προσδίδουν στο ναό αυτοκρατορικό ύφος. Αφού περιεργαστήκαμε το κτίσμα και τις τοιχογραφίες, στο εσωτερικό, θαυμάσαμε και την εξωτερική διαρρύθμιση του, τις τρεις στοές-πυλώνες, από τις οποίες έρχεσαι στο ναό, το κωδωνοστάσιο που βρίσκεται ξεχωριστά κλπ.

ΣΑΜΨΟΥΝΤΑ—ΣΑΦΡΑΜΠΟΛΗ

Στο δρόμο προς την Σαμψούντα ένωθα το κύμα του Ευξείνου να φέρνει από τα βάρη των καιρών πανάρχαια μηνύματα και θρύλους. Όχι μόνον από τους Αργοναύτες που πέρασαν απ' εκεί πεγαίνοντας στην Κολχίδα, μα και από

τις αμέτρητες γενιές των προγόνων μας. Ο φλοίσβος έμοιαζε με μοιρολόι για έναν κόσμο που χάθηκε, έναν πολιτισμό περιωπής που υπέκυψε στην κτηνώδη βία και στα βαρβαρικά ένστικτα.

Η μόνη προγραμματισμένη επίσκεψη είναι στη Σαφράμπολη, στο μέσον περίπου της απόστασης Σαμψούντας-Κωνσταντινούπολης. Είναι μια πόλη προστατευόμενη από την Unesco με πολλά σωζόμενα παλαιά ελληνικά κτίρια αλλά και με νεώτερα, κτισμένα στον ίδιο παλαιό ρυθμό. Επισκεπτόμαστε το ναό του Αγίου Πρωτομάρτυρος και Αρχιδιακόνου Στεφάνου που λειτουργεί σήμερα σαν τζαμί. Στο άνω μέρος της κύριας θύρας εισόδου στο ναό

βρίσκεται ελληνική επιγραφή με το όνομα εκείνου που ανοικοδόμησε το ναό. Όπως μας πληροφόρησε ο χότζας, μελετάται η μετατροπή του ναού σε μουσείο. Λόγω της ιδιαιτερότητας της πόλης, που έχει έντονα αποτυπωμένη την ελληνική σφραγίδα, οι πολλοί τουρίστες, που την επισκέπτονται, θα επισκέπτονται και το μουσείο πληρώνοντας είσοδο. Ψάλλαμε χαμηλόφωνα, εκεί στην είσοδο του ναού το απολυτίκιο του αγίου Στεφάνου «Βασίλειον διάδημα» και αναχωρήσαμε για ένα περίπατο στην πόλη.

Στο καταθλιπτικό, κατά τα ανθρώπινα, συμπέρασμα της όλης περιδιάβασής μας στον Πόντο, έρχεται να απαντήσει μια εσωτερική φωνή: Το μέλ-

λον, όπως και το παρελθόν είναι στα χέρια του Θεού. «Εν τη χειρί αυτού», βρίσκονται τα πάντα. Ελπίζουμε στην αναστροφή της σημερινής θλιβερής κατάστασης. Και ελπίζουμε στην ανατολή καλύτερων ημερών οπότεν θα επαναδραστηριοποιηθούν οι Μητροπόλεις του Πόντου, και οι εκκλησίες μας θα πάψουν να είναι τεμένη, ή μουσεία, και θα αποδοθούν στη λατρεία του αληθινού Θεού. Θα είναι μια δικαίωση για τις τόσες χιλιάδες που μαρτύρησαν υπερασπιζόμενοι την Χριστιανική τους πίστη και την ελληνική τους καταγωγή.

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΡΑΦΑΗΛ ΠΑΧΥΑΜΜΟΥ

Επίσημες τελετές
στον Ιερό Ναό Αγίου Ραφαήλ
Παχυάμμου κατά το 2019

30 Απριλίου (Τρίτη της Διακαινησίμου)

Η μεγάλη ετήσια πανήγυρις των Αγίων
Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης
των Νεοφανών.

5 Ιουλίου (Παρασκευή βράδυ)

Η καθιερωμένη αγρυπνία για την
εύρεση των λειψάνων του Αγίου Ραφαήλ.

14 Ιουλίου (Κυριακή)

Εθνικό Μνημόσυνο Νίκου Χρίστου Σολωμού

11 Αυγούστου (Κυριακή)

Το ετήσιο μνημόσυνο των πεσόντων
στις μάχες της Τηλλυρίας το 1964.